

Republica Moldova

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE

DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 1g/2017

privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din articolul
264 alineatul (1) din Codul penal al Republicii Moldova
*(stabilirea gradului de vătămare medie a integrității corporale sau a
sănătății)*

CHIȘINĂU

19 ianuarie 2017

Curtea Constituțională, statuând în componența:

DI Alexandru TĂNASE, *președinte*,
DI Aurel BĂIEȘU,
DI Igor DOLEA,
DI Tudor PANȚÎRU,
DI Victor POPA,
DI Veaceslav ZAPOROJAN, *judcători*,
cu participarea dlui Gheorghe Reniță, *grefier*,

Având în vedere sesizarea depusă la 2 ianuarie 2017,
Înregistrată la aceeași dată,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 19 ianuarie 2017 în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află excepția de neconstituționalitate a textului „*încălcare ce a cauzat din imprudență o vătămare medie a integrității corporale sau a sănătății*” din articolul 264 alin.(1) din Codul penal, ridicată de către avocatul Alexandru Bot în dosarul nr.1-1616/16, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani.

2. Excepția de neconstituționalitate a fost depusă la Curtea Constituțională, la 2 ianuarie 2017 de către judecătorul Veniamin Chihai din cadrul Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, în temeiul articolului 135 alin.(1) lit.a) și g) din Constituție, astfel cum a fost interpretat prin Hotărârea Curții Constituționale nr.2 din 9 februarie 2016, precum și al Regulamentului privind procedura de examinare a sesizărilor depuse la Curtea Constituțională.

A. Circumstanțele litigiului principal

3. Pe rolul Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, se află cauza penală nr.1-1616/16 privind învinuirea lui T.I. de comiterea infracțiunii prevăzute la articolul 264 alin. (1) din Codul penal.

4. În cadrul ședinței de judecată din 26 decembrie 2016, avocatul Alexandru Bot a ridicat excepția de neconstituționalitate a textului „*încălcare ce a cauzat din imprudență o vătămare medie a integrității corporale sau a sănătății*” din articolul 264 alin.(1) din Codul penal.

5. Prin încheierea din aceeași dată, instanța a dispus ridicarea excepției de neconstituționalitate și transmiterea sesizării în adresa Curții Constituționale pentru soluționare.

B. Legislația pertinentă

6. Prevederile relevante ale Constituției (republicată în M.O., 2016, nr. 78, art. 140) sunt următoarele:

Articolul 23

Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„(1) Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică.

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

Articolul 72

Categorii de legi

„(1) Parlamentul adoptă legi constituționale, legi organice și legi ordinare.

[...]

(3) Prin lege organică se reglementează:

[...]

n) infracțiunile, pedepsele și regimul executării acestora;”

7. Prevederile relevante ale Codului penal al Republicii Moldova nr.985-XV din 18 aprilie 2002 (republicat în M.O., 2009, nr.72-74, art.195) sunt următoarele:

Articolul 151

Vătămarea intenționată gravă a integrității corporale sau a sănătății

„(1) **Vătămarea intenționată gravă a integrității corporale sau a sănătății, care este periculoasă pentru viață ori care a provocat pierderea vederii, auzului, graiului sau a unui alt organ ori încetarea funcționării acestuia, o boală psihică sau o altă vătămare a sănătății, însoțită de pierderea stabilă a cel puțin o treime din capacitatea de muncă, ori care a condus la întreruperea sarcinii sau la o desfigurare iremediabilă a feței și/sau a regiunilor adiacente,**

se pedepsește cu închisoare de la 5 la 10 ani.

[...]”

Articolul 152

Vătămarea intenționată medie a integrității corporale sau a sănătății

„(1) **Vătămarea intenționată medie a integrității corporale sau a sănătății, care nu este periculoasă pentru viață și nu a provocat urmările prevăzute la art.151, dar care a fost urmată fie de dereglarea îndelungată a sănătății, fie de o pierdere considerabilă și stabilă a mai puțin de o treime din capacitatea de muncă,**

se pedepsește cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 200 la 240 de ore sau cu închisoare de până la 5 ani.

[...]"

Articolul 264

Încălcarea regulilor de securitate a circulației sau de exploatare a mijloacelor de transport de către persoana care conduce mijlocul de transport

„(1) Încălcarea regulilor de securitate a circulației sau de exploatare a mijloacelor de transport de către persoana care conduce mijlocul de transport, încălcare ce a cauzat din imprudență o **vătămare medie a integrității corporale sau a sănătății**,

se pedepsește cu amendă în mărime de până la 650 unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 180 la 240 de ore, sau cu închisoare de până la 3 ani cu (sau fără) privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de până la 2 ani.

[...]"

8. Prevederile relevante ale Legii nr. 68 din 14 aprilie 2016 cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar (M.O., 2016, nr. 157-162, art. 316) sunt următoarele:

Articolul 65

Formele de organizare a activității de expertiză judiciară

„[...]

(2) Sistemul instituțiilor publice de expertiză judiciară include instituțiile specializate ale Ministerului Justiției și Ministerului Sănătății, subdiviziunile tehnico-criminalistice operative sau de expertiză judiciară ale Ministerului Afacerilor Interne și ale Centrului Național Anticorupție. Statul poate crea și alte instituții publice de expertiză judiciară. Alte instituții publice pot fi considerate instituții de expertiză judiciară dacă au în statele de personal experți judiciari specializați conform domeniilor de competență. Toate instituțiile publice de expertiză judiciară activează în baza propriilor regulamente aprobate conform prevederilor legale.”

9. Prevederile relevante ale Legii ocrotirii sănătății nr. 411-XIII din 28 martie 1995 (M.O., 1995, nr. 34, art. 373) sunt următoarele:

Articolul 57

Expertiza medico-legală

„(1) Expertiza medico-legală înseamnă activitatea de rezolvare a problemelor cu caracter medical ce apar în timpul urmăririi penale sau examinării cauzei în instanță judecătorească.

[...]

(3) Ministerul Sănătății exercită conducerea metodică a expertizei medico-legale.

[...]"

10. Prevederile relevante ale Regulamentului Ministerului Sănătății nr.199 din 27 iunie 2003 de apreciere medico-legală a gravității vătămării corporale, aprobat prin ordinul Ministrului Sănătății nr. 99 din 27 iunie 2003 (M.O., 2003, nr.170-172, art.224), sunt următoarele:

„67. Criteriile de calificare a vătămărilor corporale medii sunt:

- a) lipsa pericolului pentru viață;
- b) lipsa tuturor consecințelor, prevăzute de prezentul Regulament, cu referință la vătămările corporale grave;
- c) dereglarea sănătății de lungă durată;
- d) incapacitatea permanentă însemnată de muncă.

68. Medicul legist, la constatarea caracterului și duratei bolii sau a dereglării sănătății cauzate de vătămarea corporală, reiese din datele medicale obiective, inclusiv concretizate în cadrul efectuării expertizei.

69. Printr-o dereglare a sănătății de lungă durată se subînțeleg consecințele determinate nemijlocit de vătămarea (maladii, dereglări de funcții etc.), care au o durată de peste 3 (trei) săptămâni (mai mult de 21 zile).

70. Printr-o incapacitate permanentă și însemnată de muncă trebuie înțeleasă o incapacitate generală de muncă în volum mai mare de 10%, dar nu mai mare de 33% (o treime).

[...]

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

11. În motivarea excepției de neconstituționalitate, autorul pretinde că sintagma „vătămare medie a integrității corporale sau a sănătății” din articolul 264 alin.(1) din Codul penal nu este definită în legea penală. Prin urmare, această sintagmă nu corespunde principiului legalității incriminării sub aspectul previzibilității legii penale și poate să conducă la instaurarea arbitrarului judiciar.

12. De asemenea, autorul excepției de neconstituționalitate susține că Parlamentul nu a abilitat Ministerul Sănătății cu competența de a aproba Regulamentul nr.199 din 27 iunie 2003 de apreciere medico-legală a gravității vătămării corporale, fapt pentru care acesta nu poate fi luat în considerare la determinarea gradului mediu de vătămare a integrității corporale sau a sănătății.

13. Potrivit autorului excepției de neconstituționalitate, prevederile contestate contravin articolelor 1, 4, 7, 8, 15 și 23, 66 și 72 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

14. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

15. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în speță a Codului penal, ține de competența Curții Constituționale.

16. Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate, fiind ridicată de către Alexandru Bot în dosarul nr.1-1616/16, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani, este formulată de subiectul abilitat cu acest drept, în temeiul articolului 135 alin.(1) lit.a) și g) din Constituție, astfel cum a fost interpretat prin Hotărârea Curții Constituționale nr.2 din 9 februarie 2016, precum și al Regulamentului privind procedura de examinare a sesizărilor depuse la Curtea Constituțională.

17. Curtea reține că obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie textul „*încălcare ce a cauzat din imprudență o vătămare medie a integrității corporale sau a sănătății*” din articolul 264 alin.(1) din Codul penal.

18. Articolul 264 alin.(1) din Codul penal instituie răspunderea pentru încălcarea regulilor de securitate a circulației sau de exploatare a mijloacelor de transport, încălcare ce a cauzat din imprudență o vătămare medie a integrității corporale sau a sănătății.

19. Curtea constată că autorul excepției invocă, în esență, că în lipsa reglementării în Codul penal a modului de stabilire a gradului de vătămare a integrității corporale sau a sănătății și în lipsa delegării de către legislativ a competenței către altă autoritate de a reglementa, nu poate fi aplicat Regulamentul Ministerului Sănătății nr.199 din 27 iunie 2003 de apreciere medico-legală a gravității vătămării corporale.

20. Curtea reține că, în virtutea articolului 72 alin.(3) lit.n) din Constituție, reglementarea infracțiunilor, pedepselor și a regimului de executare a acestora ține de competența legislativului.

21. Curtea menționează că, în speță, textul „*încălcare ce a cauzat din imprudență o vătămare medie a integrității corporale sau a sănătății*” desemnează urmările prejudiciabile ale infracțiunii prevăzute la articolul 264 alin.(1) din Codul penal.

22. În același timp, Curtea reține că la articolul 151 alin.(1) din Codul penal se instituie răspunderea pentru vătămarea intenționată gravă a integrității corporale sau a sănătății, care este periculoasă pentru viață ori care a provocat pierderea vederii, auzului, graiului sau a unui alt organ ori încetarea funcționării acestuia, o boală psihică sau o altă vătămare a sănătății, însoțită de pierderea stabilă a cel puțin o treime din capacitatea de muncă, ori care a condus la întreruperea sarcinii sau la o desfigurare iremediabilă a feței și/sau a regiunilor adiacente.

23. Corelativ, din articolul 152 alin.(1) din Codul penal se desprind următoarele trăsături distinctive ale vătămării medii a integrității

corporale sau a sănătății: 1) lipsa pericolului pentru viață; 2) lipsa urmărilor prejudiciabile caracteristice pentru vătămarea intenționată gravă a integrității corporale sau a sănătății; 3) dereglarea îndelungată a sănătății; 4) pierderea considerabilă și stabilă a mai puțin de o treime din capacitatea de muncă.

24. Plecând de la aceste premise, Curtea relevă că înțelesul textului „vătămarea medie a integrității corporale sau a sănătății” se deduce din articolul 152 din Codul penal.

25. Concomitent, Curtea observă în particular că textul criticat este dezvoltat în punctele 67-70 din Regulamentul Ministerului Sănătății nr.199 din 27 iunie 2003 de apreciere medico-legală a gravității vătămării corporale.

26. Prin urmare, Curtea reține că pretinsa lipsă de previzibilitate a prevederii contestate este neîntemeiată.

27. Pe de altă parte, Curtea notează că într-un proces penal, pentru determinarea gravității vătămărilor corporale, se dispune expertiza medico-legală în baza ordonanței organului de urmărire penală sau a încheierii instanței judecătorești.

28. Sub acest aspect, în accepțiunea articolului 57 alin.(1) din Legea ocrotirii sănătății nr.411-XIII din 28 martie 1995, expertiza medico-legală înseamnă activitatea de rezolvare a problemelor cu caracter medical ce apar în timpul urmăririi penale sau examinării cauzei în instanța judecătorească.

29. Curtea menționează că principiile activității de expertiză judiciară, modul de realizare a expertizelor judiciare, statutul expertului judiciar, formele de organizare a activității de expertiză judiciară sunt stabilite în Legea nr.68 din 14 aprilie 2016 cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar.

30. Astfel, potrivit articolului 65 alin.(2) din Legea nr.68 din 14 aprilie 2016 cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar, sistemul instituțiilor publice de expertiză judiciară include instituțiile specializate ale Ministerului Justiției și **Ministerului Sănătății**, subdiviziunile tehnico-criminalistice operative sau de expertiză judiciară ale Ministerului Afacerilor Interne și ale Centrului Național Anticorupție.

31. Totodată, Curtea relevă că articolul 57 alin.(3) din Legea ocrotirii sănătății nr.411-XIII din 28 martie 1995 stabilește că **Ministerul Sănătății exercită conducerea metodică a expertizei medico-legală.**

32. Adițional, în jurisprudența sa, Curtea a reținut că competența normativă delegată intervine atunci când **legea ordonă în mod expres sau când este determinată de imperativul aplicării legii.**

33. Sintetizând cele reliefate *supra*, Curtea conchide că excepția de neconstituționalitate este nefondată și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în temeiul articolului 26 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, articolelor 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției

constituționale și al pct.28 lit.d) din Regulamentul privind procedura de examinare a sesizărilor depuse la Curtea Constituțională, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a textului „încălcare ce a cauzat din imprudență o vătămare medie a integrității corporale sau a sănătății” din articolul 264 alineatul (1) din Codul penal al Republicii Moldova nr.985-XV din 18 aprilie 2002, ridicată de către avocatul Alexandru Bot, în dosarul nr.1-1616/16, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani.*

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă nici unei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Alexandru TĂNASE

*Chișinău, 19 ianuarie 2017
DCC nr. 4
Dosarul nr. 1g/2017*